

دانشکده دندانپزشکی
قالب نگارش طرح دوره

عنوان درس : اخلاق پزشکی

مخاطبان: دانشجویان ترم 5

تعداد واحد : 1 واحد کارگاهی

زمان ارائه درس: دوشنبه ساعت 13-15 نیمسال اول 1404-1405

مدرس: دکتر ایزدی - دکتر خادمی - دکتر خزاعی - دکتر شریفی

دروس پیش نیاز: ندارد

هدف کلی دوره:

منظور از ارائه این دوره توانمندسازی دانشجویانی عمومی دوره دندانپزشکی در زمینه تئوریهای پایه اخلاق، تعهدات حرفه ای آنان در قبال جامعه و حقوق قانونی بیمار و دندانپزشک می باشد تا بتوانند موازین اخلاقی را بکارگیرند

اهداف کلی جلسات :

جلسه ۱: آشنایی با کلیات اخلاق پزشکی

هدف: دانشجویان بتوانند تفاوت اخلاق و قانون را درک کنند و چهار اصل بنیادین (احترام به خودمختاری، خیرخواهی، عدم آسیب، عدالت) را در موقعیت های بالینی تشخیص دهند.

جلسه ۲: مقدمه ای بر حرفه ای گری

هدف: دانشجویان ویژگی های یک دندانپزشک حرفه ای (صداقت، مسئولیت پذیری، ظاهر و رفتار مناسب) را بشناسند و مرزهای حرفه ای را در محیط کار رعایت کنند.

جلسه ۳: ارتباط پزشک با بیمار

هدف: دانشجویان مهارت های ارتباطی موثر (گوش دادن فعال، همدلی، زبان بدن) را برای مدیریت ترس بیماران و ایجاد اعتماد در مطب تمرین کنند.

جلسه ۴: کسب رضایت از بیماران و قوانین مربوطه

هدف: دانشجویان بتوانند فرآیند «رضایت آگاهانه» را به درستی اجرا کنند، اجزای قانونی آن را بشناسند و در صورت بروز مشکل، مسئولیت های قانونی خود را درک کنند.

جلسه ۵: رازداری و بیان خبر بد

هدف: دانشجویان اصول رازداری و استثنائات آن را بدانند و بتوانند با لحنی همدلانه و شفاف، اخبار بد (مانند تشخیص بیماری های جدی) را به بیمار منتقل کنند.

جلسه ۶: اخلاق در پژوهش (۱)

هدف: دانشجویان با تاریخچه و اصول بنیادین اخلاق در تحقیقات انسانی (مانند اعلامیه هلسینکی) آشنا شده و اهمیت رعایت حقوق شرکت کنندگان در پژوهش را درک کنند.

جلسه ۷: اخلاق در پژوهش (۲)

هدف: دانشجویان بتوانند تضاد منافع، سرقت ادبی و شفافیت در انتشار نتایج پژوهشی را شناسایی کرده و در نگارش مقالات و همکاری با شرکت‌ها اصول اخلاقی را رعایت کنند.

جلسه ۸: خطاها و قصور در دندانپزشکی

هدف: دانشجویان انواع خطاهای پزشکی را بشناسند و بتوانند پس از بروز خطا، با رویکردی حرفه‌ای (اعتراف، عذرخواهی و مستندسازی) مدیریت بحران و کاهش ریسک حقوقی را انجام دهند.

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

۱. آشنایی با کلیات اخلاق پزشکی

هدف کلی: درک مفاهیم پایه اخلاق پزشکی و تفاوت آن با قانون و عرف.
اهداف ویژه:

دانشجویان بتوانند تفاوت‌های کلیدی میان «اخلاق»، «قانون» و «عرف» را در موقعیت‌های بالینی تشخیص دهند.

دانشجویان چهار اصل بنیادین بیوئیکس (احترام به خودمختاری، خیرخواهی، عدم آسیب‌رسانی و عدالت) را در سناریوهای ساده تشریح کنند.

دانشجویان بتوانند تعریف خودشان از «اخلاق حرفه‌ای» را در مقایسه با «رعایت قوانین» بیان کنند.

۲. مقدمه‌ای بر حرفه‌ای‌گری (Professionalism)

هدف کلی: شناخت ویژگی‌های یک دندانپزشک حرفه‌ای و رعایت مرزهای شغلی.
اهداف ویژه:

دانشجویان بتوانند ویژگی‌های رفتاری و ظاهری یک دندانپزشک حرفه‌ای را لیست و توجیه کنند.

دانشجویان مرزهای رابطه با بیمار و همکار را در موقعیت‌های مختلف (مانند هدیه گرفتن یا روابط دوستانه) مشخص کنند.

دانشجویان بتوانند پیامدهای عدم رعایت اصول حرفه‌ای را بر اعتبار مطب و اعتماد بیماران تحلیل کنند.

۳. ارتباط پزشک با بیمار

هدف کلی: تقویت مهارت‌های ارتباطی موثر و مدیریت احساسات بیماران.
اهداف ویژه:

دانشجویان بتوانند تکنیک‌های «گوش دادن فعال» و «همدلی» را در شبیه‌سازی‌های کلاسی اجرا کنند.

دانشجویان راهکارهای عملی برای کاهش اضطراب و ترس بیماران (Dental Anxiety) در جلسه اول ارائه دهند.

دانشجویان بتوانند زبان بدن مناسب و لحن گفتار را برای ایجاد اعتماد در بیمار تنظیم کنند.

۴. کسب رضایت از بیماران و قوانین مربوطه

هدف کلی: توانایی اخذ رضایت آگاهانه صحیح و آگاهی از مسئولیت‌های قانونی آن.
اهداف ویژه:

دانشجویان اجزای اصلی رضایت آگاهانه (اطلاع‌رسانی، درک، داوطلبانه بودن و اهلیت) را نام برده و توضیح دهند.

دانشجویان بتوانند یک فرم رضایت‌نامه استاندارد را برای یک درمان پیچیده (مثل ایمپلنت) پر و بررسی کنند.

دانشجویان بتوانند سناریوهایی را تحلیل کنند که در آن رضایت آگاهانه باطل محسوب می‌شود (مانند اجبار یا عدم درک کامل).

۵. رازداری و بیان خبر بد

هدف کلی: حفظ حریم خصوصی بیماران و توانایی انتقال اخبار حساس با لحن مناسب.
اهداف ویژه:

دانشجویان استثنائات قانونی رازداری (مانند خطر جانی برای خود یا دیگران) را به درستی شناسایی کنند.

دانشجویان بتوانند مراحل و تکنیک‌های بیان خبر بد (مانند تشخیص سرطان دهان) را با رعایت اصول همدلی تمرین کنند.

دانشجویان بتوانند چالش‌های رازداری در عصر شبکه‌های اجتماعی و اشتراک‌گذاری تصاویر درمان را بررسی کنند.

۶. اخلاق در پژوهش (۱)

هدف کلی: آشنایی با اصول بنیادین اخلاق در تحقیقات انسانی و تاریخی آن.
اهداف ویژه:

دانشجویان بتوانند تاریخچه تخلفات اخلاقی در پزشکی (مانند آزمایش‌های نورنبرگ) را مرور و درس‌های آن را استخراج کنند.

دانشجویان اصول اعلامیه هلسینکی و وظایف کمیته اخلاق (IRB) را در پژوهش‌های بالینی توضیح دهند.

دانشجویان بتوانند اهمیت «رضایت آگاهانه» در پژوهش‌های علمی را نسبت به درمان بالینی مقایسه و تحلیل کنند.

۷. اخلاق در پژوهش (۲)

هدف کلی: رعایت اصول اخلاقی در نگارش، انتشار و همکاری‌های پژوهشی.
اهداف ویژه:

دانشجویان بتوانند انواع سرقت ادبی (Plagiarism) و راه‌های پیشگیری از آن را در مقالات دندانپزشکی شناسایی کنند.

دانشجویان تضاد منافع (Conflict of Interest) در همکاری با شرکت‌های دارویی یا تجهیزات را در پژوهش‌ها تشخیص دهند.

دانشجویان بتوانند اهمیت انتشار نتایج منفی یا بی‌اثر بودن یک درمان را در شفافیت علمی توجیه کنند.

۸. خطاها و قصور در دندانپزشکی

هدف کلی: مدیریت بحران پس از بروز خطای پزشکی و کاهش ریسک‌های حقوقی.
اهداف ویژه:

دانشجویان تفاوت میان «خطای پزشکی»، «عارضه جانبی» و «قصور عمدی» را به درستی تعریف کنند.

دانشجویان بتوانند مراحل مدیریت پس از خطا (اعتراف، عذرخواهی حرفه‌ای و مستندسازی) را در یک سناریوی فرضی اجرا کنند.

دانشجویان نقش بیمه مسئولیت حرفه‌ای و مستندات پزشکی در دفاع از خود در برابر شکایات را تحلیل کنند.

در پایان دانشجو قادر باشد

1. دانشجو می‌تواند در یک موقعیت بالینی، تصمیم‌گیری اخلاقی را از تصمیم‌گیری صرفاً قانونی تشخیص دهد.
2. دانشجو می‌تواند مرزهای رابطه با بیمار و همکار را در موقعیت‌های مختلف (مانند هدیه گرفتن یا روابط دوستانه) مشخص کند.
3. دانشجو می‌تواند با استفاده از تکنیک‌های گوش دادن فعال و همدلی، اضطراب یک بیمار را در جلسه اول درمان کاهش دهد.
3. دانشجو می‌تواند با استفاده از تکنیک‌های گوش دادن فعال و همدلی، اضطراب یک بیمار را در جلسه اول درمان کاهش دهد.
4. دانشجو می‌تواند یک فرم رضایت‌نامه استاندارد را برای یک درمان پیچیده (مثل ایمپلنت) به درستی پر و بررسی کند.
5. دانشجو می‌تواند مراحل و تکنیک‌های بیان خبر بد (مانند تشخیص سرطان دهان) را با رعایت اصول همدلی و حفظ رازداری اجرا کند.
6. دانشجو می‌تواند اصول اعلامیه هلسینکی و وظایف کمیته اخلاق (IRB) را در یک طرح پژوهشی بالینی توضیح دهد.
7. دانشجو می‌تواند انواع سرقت ادبی و تضاد منافع را در یک مقاله علمی شناسایی و از آن‌ها پرهیز کند.
8. دانشجو می‌تواند مراحل مدیریت پس از خطا (اعتراف، عذرخواهی حرفه‌ای و مستندسازی) را در یک سناریوی فرضی اجرا کند.

منابع:

کتاب پزشکی و ملاحظات اخلاقی (دکتر لاریجانی)
اسلایدها و مطالب تدریس شده در کلاس

روش تدریس: آموزش مجازی از طریق بارگذاری مطالب در سامانه پرسش و پاسخ – ارائه تکلیف بصورت لاگ بوگ

وسایل آموزشی: سامانه مجازی- کامپیوتر- پاورپوینت- فیلم

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (ر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تستی	10 درصد	////////////////////	////////////////////

			وتشریحی	
	مطابق اعلام آموزش	20 درصد	تستی وتشریحی	آزمون میان ترم
	مطابق اعلام آموزش	60 درصد	تستی وتشریحی	آزمون پایان ترم
		10 درصد		حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

دانشجو موظف است در ابتدای کلاس حضور خود را تأیید کند

هر دانشجو باید مطالب ارائه شده در هر جلسه را مطالعه کند

انجام تکالیف و مطالعه رفرنس مربوطه از طریق سامانه ضروری است

نام و امضای

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس:

مسئول EDO دانشکده:

تاریخ ارسال

تاریخ ارسال:

تاریخ تحویل:

:

جدول زمانبندی درس اخلاق پزشکی
روز و ساعت جلسه : دوشنبه ساعت 15-13 نیمسال اول 1404-1405

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1		آشنایی با کلیات اخلاق پزشکی	دکتر ناهیدخادمی
2		مقدمه‌ای بر حرفه‌ای‌گری	دکتر ناهیدخادمی
3		ارتباط پزشک با بیمار	دکتر عرفانه امینی
4		کسب رضایت از بیمار ان و قوانین مربوطه	دکتر بابک ایزدی
5		رازداری و بیان خبر بد	دکتر ناهیدخادمی
6		اخلاق در پژوهش 1	دکتر صابر خزاعی
7		اخلاق در پژوهش 2	دکتر صابر خزاعی
8		خطاها و قصور در دندانپزشکی	دکتر شریفی

جدول بلوپرینت آزمون: اخلاق پزشکی نیمسال تحصیلی: اول 1405-1404 دانشکده: دندانپزشکی							
ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سوالات	تعداد سوالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					حیطه ی شناختی	حیطه ی مهارتی	حیطه ی نگرشی
1	آشنایی با کلیات اخلاق پزشکی	2	12.5	3	1	1	1
2	مقدمه‌ای بر حرفه‌ای‌گری	2	12.5	3	1	1	1
3	ارتباط پزشک با بیمار	2	12.5	3	1	1	1
4	کسب رضایت از بیماران و قوانین مربوطه	2	12.5	3	1	1	1
5	رازداری و بیان خبر بد	2	12.5	3	1	1	1
6	اخلاق در پژوهش 1	2	12.5	3	1	1	1
7	اخلاق در پژوهش 2	2	12.5	3	1	1	1
8	خطاها و قصور در دندانپزشکی	2	12.5	3	1	1	1

جدول بلوپرینت EDC		
رتبه علمی:	نام گروه آموزشی:	تعداد سوال:

